

СИЛАБУС

Волинський національний університет імені Лесі України

Факультет біології та лісового господарства

Кафедра лісового і садово-паркового господарства

Дисципліна: Еколого-біологічні особливості деревних порід

Коротка характеристика: нормативна; 1 курс 2 семестр; 4,5 кредитів ЄКТС; 135 год., у т.ч. 10 год. лекцій, 10 год. лабораторних робіт; форма контролю – екзамен.

Розклад занять: <http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

Викладач: [Войтюк Василь Петрович](#), кандидат сільськогосподарських наук, доцент кафедри лісового і садово-паркового господарства

Електронна пошта: Voytyuk.Vasyl@vnu.edu.ua

Викладач: [Шепелюк Марія Олександрівна](#), кандидат сільськогосподарських наук, старший викладач кафедри лісового і садово-паркового господарства

Електронна пошта: Shepeliuk.Mariia@vnu.edu.ua

Передумови вивчення курсу: попередньо студент повинен прослухати курси «Ботаніка», «Фізіологія рослин», «Лісове ґрунтознавство», «Дендрологія».

1. АНОТАЦІЯ КУРСУ

Метою викладання навчальної дисципліни «Еколого-біологічні особливості деревних порід» є розкрити теоретичні положення формування біологічно стійких та естетично цінних декоративних насаджень на основі знання біології розвитку деревних рослин та їх екології. Означений курс покликаний підготувати випускників-спеціалістів до практичного застосування одержаних знань при вирішенні завдань лісового господарства.

Основними завданнями дисципліни «Еколого-біологічні особливості деревних порід» є вивчення природних властивостей деревних рослин та розробка можливостей створення стійких та високопродуктивних насаджень в умовах зміни кліматичного фактору.

2. КОМПЕТЕНТНОСТІ

Після якісного вивчення дисципліни студенти опанують такі компетентності, як:

ФК 1. Здатність застосовувати знання і уміння лісівничої науки й практичний досвід ведення лісового господарства.

ФК 3. Здатність використовувати знання й практичні навички для аналізу біологічних явищ і процесів, біометричної обробки дослідних даних та їх математичного моделювання.

ФК 4. Здатність аналізувати стан дерев, лісостанів, особливості їх росту і розвитку на основі вивчення дослідних даних, літературних джерел та нормативно-довідкових матеріалів.

ФК 7. Здатність вирішувати поставлені завдання з інвентаризації лісів, оцінювати лісові ресурси та продукцію.

В сукупності з іншими фаховими освітніми компонентами це дозволить досягти

наступних програмних результатів:

РН 4. Володіти базовими гуманітарними, природничо-науковими та професійними знаннями для вирішення завдань з організації та ведення лісового господарства.

РН 5. Розуміти і застосовувати особливості процесів росту і розвитку лісових насаджень, теорії та принципи ведення лісового і мисливського господарства для вирішення завдань професійної діяльності.

РН 10. Аналізувати результати досліджень лісівничо-таксаційних показників дерев, деревостанів, їх продуктивності, стану насаджень та довкілля, стану мисливських тварин та їх кормової бази.

3. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Перелік тем лекцій з питаннями, які розглядаються

Змістовний модуль 1

Тема 1. Клас Хвойні (*Pinopsida*) загальна характеристика класу і підкласу *Pinidae*. Порядок Соснові. Родина Соснові. Поділ на підродини. Характеристика основних родів. Відмінності генеративних та вегетативних органів, поширення і використання. Характеристика, поширення та використання основних видів родів Сосна, Ялиця, Ялина, Модрина, Псевдотсуга і Тсуга в лісовому господарстві України і світу.

Тема 2. Порядок Кипарисові. Родини Кипарисові і Тисові. Загальна характеристика родини Кипарисові, поділ на підродини і триби. Характеристика біологічних, екологічних і морфологічних особливостей родів Кипарис, Кипарисовик, Туя, Туйовик, Широкогілочник, Мікробіота, Ялівець, Лібоцедрус. Основні види, їх поширення та використання.

Загальна характеристика порядку Тисові і родини Тисові. Рід Тис його види, поширення, морфологічні відмінності, біологічні і екологічні особливості використання.

Змістовний модуль 2

Тема 3. Відділ Покритонасінні – загальна характеристика. Підклас Гамамелідіди. Коротка характеристика основних родин підкласу: Багряникові, Евкомієві, Гамамелідові. Родина Платанові – основні види, поширення і використання. Родина Букові – основні роди і види, характеристика, їх значення для лісового господарства. Родина Березові – основні роди (Береза, Вільха, Граб, Ліщина) і види, поширення і використання, екологічна роль і значення для лісового господарства. Родина Горіхові – загальна характеристика родів Горіх, Карія, Птерокарія. Поширення і використання видів, їх морфологічна і екологічна характеристика та використання. Родина В'язові – роди В'яз, Дзелькова, Каркас. Поширення видів їх морфологічна і екологічна характеристика та використання. Родина Шовковицеві – роди Шовковиця, Маклюра, Фікус, Артокарпус. Поширення і використання видів, їх морфологічна і екологічна характеристика.

Тема 4. Підклас Діленіїди. Характеристика основних родин, родів і видів. Родина Актинидієві – рід Актинідія. Характеристика основних видів. Родина Вересові – роди Рододендрон, Верес, Багно. Біологічна, морфологічна і екологічна характеристика та поширення та використання основних видів. Родина Брусничні – роди Чорниця, Брусниця, Лохина і Журавлина. Біологічна, морфологічна і екологічна характеристика та поширення в лісах та використання основних видів. Родина Тамариксові і родина Чайні – біологічні, екологічні морфологічні особливості, поширення та використання основних видів. Родина Вербові – загальна характеристика, роди Верба, Тополя, Чозенія, основні підродини і види.

Біологічна, морфологічна і екологічна характеристика та поширення, використання основних видів. Родина Липові – біологічна, морфологічна і екологічна характеристика та поширення, використання основних видів. Родина Мальвові, рід Гібіск.

Тема 5. Порядок Бобоцвіті родина Бобові. Підродина Мімозові – роди Альбіція, Акація. Біологічна, морфологічна і екологічна характеристика, поширення та використання основних видів. Підродина Цезальпінієві – роди Гледичія, Бундук, Церсіс. Біологічна, морфологічна і екологічна характеристика, поширення та використання основних видів. Підродина Бобові – роди Робінія, Софора, Золотий дощ, Аморфа, Карагана, Маакія, Вістерія, Міхурник, Леспедеця, Кладрастис, Дрік, Зіновать, Жарновець. Біологічна, морфологічна і екологічна характеристика, поширення та використання основних видів.

4. ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

РОЗПОДІЛ БАЛІВ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Поточний контроль (маx = 40 балів)			Модульний контроль (маx = 60 балів)		Загальна кількість балів
Модуль 1		Модуль 2	Модуль 3		
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	ІНДЗ	МКР 1	МКР 2	
Тема 1-2	Тема 3-5				
12	18	10	30	30	100

Критерії оцінювання та політика викладача щодо дедлайнів

Практичні навички (виконання лабораторної роботи) оцінюються за результатами виконання лабораторних робіт. Максимальна кількість балів за виконання лабораторної роботи – 6 балів.

НЕФОРМАЛЬНА ОСВІТА ПРИ ВИКЛАДАННІ ДИСЦИПЛІНИ

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті здійснюється відповідно до «Положення про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки»

За умови підтвердження, що зміст майстер-класів (семінарів, курсів тощо) відповідає темам курсу, сертифікати участі в них (або інші підтверджуючі документи) будуть достатньою підставою для зарахування відповідних тем.

5. ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

Підсумковий контроль – іспит. Оцінювання знань студентів здійснюється за результатами поточного й модульного контролю. При цьому завдання із цих видів контролю оцінюються в діапазоні від 0 до 100 балів включно.

У випадку незадовільної підсумкової оцінки, або за бажання підвищити рейтинг, студент складає іспит у письмовій формі. При цьому на іспит виноситься 60 балів, а бали,

набрані за результатами модульних контрольних робіт, анулюються. Для отримання оцінки потрібно набрати певну кількість балів згідно шкали оцінювання.

Шкала оцінювання

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка	
	для екзамену	для заліку
90 – 100	Відмінно	Зараховано
82 – 89	Дуже добре	
75 - 81	Добре	
67 -74	Задовільно	
60 - 66	Достатньо	
1 – 59	Незадовільно	Незараховано (з можливістю повторного складання)

6. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Булыгин Н.Е. Дендрология / Н.Е. Булыгин. – М.: Агропромиздат, 1991. – 352 с.
2. Булыгин Н.Е. Фенологические наблюдения над древесными растениями / Н.Е. Булыгин. – Л.: Колос, 1979. – 96 с.
3. Заячук В.Я. Дендрология / В.Я. Заячук. – Львів: СПОЛОМ, 2014. – 676 с.
4. Калініченко О.А. Декоративна дендрологія / О.А. Калініченко. – К.: Вища школа, 2003. – 199 с.
5. Колесников А.И. Декоративная дендрология / А.И. Колесников. – М.: Лесн. пром-сть, 1974. – 703 с.
6. Лапин П.И. Интродукция лесных пород / П.И. Лапин, К.К. Калущкий. – М.: Лесн. пром-сть, 1979. – 224 с.
7. Липа О.А. Дендрологія з основами акліматизації / О.А. Липа. – К.: Вища школа, 1997. – 224 с.
8. Швиденко А.Й. Данілова О.М. Дендрологія: Підручник для вищих навчальних закладів. – Чернівці: «Рута», 2003. – 384 с.
9. Шовган А.Д. Дендрологія: Навчальний посібник. – Львів: УкрДЛТУ, 2001. – 152 с.
10. Щепотьев Л.Ф. Дендрология / Л.Ф. Щепотьев. – К.: Вища школа, 1990. – 287 с.

Додаткова

1. Бродович Т.М. Деревья и кустарники запада УССР. Атлас / Т.М. Бродович, М.М. Бродович. – Львов: Вища школа, 1979. – 250 с.
2. Былов В.Н. Сад непрерывного цветения / В.Н. Былов. – М.: Наука, 1975. – 135 с.
3. Гроздов В.В. Декоративные кустарники / В.В. Гроздов. – М.: Стройиздат, 1964. – 134 с.
4. Гроздов В.В. Декоративные кустарники / В.В. Гроздов. – М.: Стройиздат, 1964. – 134 с.
5. Девочкина З. Растения вокруг вашего дома / З. Девочкина и др.. – М.: Колос, 1979. – 152 с.
6. Дендрофлора України. Дикорослі і культивовані дерева і кущі. Голонасінні: Довідник / М.А. Кохно., В.Ш. Гордієнко, Г.С. Захаренко та ін. – К.: Фітосоціоцентр, 2001. – 207 с.

7. Дендрофлора України. Дикорослі й культивовані дерева і кущі. Покритонасінні: Довідник. ч.1 / М.А. Кохно, Л.І. Пархоменко., А.У. Зарубенко та ін. – Київ: Фітосоціоцентр, 2003. – 451 с.
8. Дендрофлора України. Дикорослі і культивовані дерева і кущі. Покритонасінні: Довідник. ч.2 / М.А. Кохно, Н.М.Трофименко, Л.І.Пархоменко та ін. – К.: Фітосоціоцентр, 2005. – 716 с.
9. Деревья и кустарники, культивируемые в Украинской ССР. Голосеменные. – К.: Наук. думка, 1986. – 199 с.
10. Деревья и кустарники, культивируемые в Украинской ССР. Покрытосеменные. – К.: Наук. думка, 1986. – 719 с.
11. Деревья и кустарники СССР. Т. 1–7. – Москва-Ленинград: Изд-во АН СССР, 1949. – 1965.
12. Декоративное садоводство / [Под ред. Н.В. Агафонова].- М. : Колос, 2000. – 320 с.
13. Декоративные растения открытого и закрытого грунта / [Под общ. ред. А.М. Гродзинского]. – К. : Наук. думка, 1985. – 664 с.
14. Жизнь растений. Т.4–6. – М.: Просвещение, 1978 – 1982.
15. Жирнов А.Д. Искусство паркостроения / А.Д. Жирнов. – Львов : Вища школа, 1977. – 208 с.
16. Кетчел Р. Японский сад за несколько дней / Р. Кетчел; [пер. с англ. О.В. Козловой]. – М. : Букс, 2002. – 158 с.
17. Косаревский И.А. Искусство паркового пейзажа / И.А. Косаревский. – М. : Стройиздат, 1976. – 246 с.
18. Кочережко О.И. Ландшафтный дизайн вашего приусадебного сада / О.И. Кочережко. – Ростов-на Дону : Феникс, 2004. – 297 с.
19. Крюссман Г. Хвойные породы / Г. Крюссман. – М: Лесная пром-сть, 1986. – 256 с.
20. Кучерявий В.П. Особливості обрізування деревно-чагарникових рослин. Методичні вказівки / В.П. Кучерявий, М.П. Куриницька, Р.Б. Дудин. – Львів: УкрДЛТУ, 2003. – 60 с.
21. Максимов В.А. Клематисы / В.А. Максимов. – Л. : Лениздат, 1985. – 104 с.
22. Марковский Ю.Б. Каменистые сады / Ю.Б. Марковский. – М. : Колос, 1973. – 207 с.
23. Нехуженко Н.А. Основы ландшафтного проектирования и ландшафтной архитектуры / Н.А. Нехуженко. – СПб. : Издат. Дом : Нева, 2004. – 192 с.
24. Нечитайло В.А. Ботаніка. Вищі рослини. / В.А. Нечитайло, Л.Ф. Кучерява. – К. : Фітосоціоцентр, 2000. – 432 с.
25. Пьюбуб Д. Планировка и оформление садов / Д. Пьюбуб. – М. : Астрель, 2003. – 192 с.
26. Романча Л.В. Озеленение села / Л.В. Романча. – Киев : Урожай, 1989. – 184 с.
27. Саков С.Г. Розы / С.Г. Саков, Д.А. Риекста. – Рига : Зинатне, 1973. – 359 с.
28. Сергиевская Е.В. Систематика высших растений. – СПб.: Изд-во «Лань», 1998. – 448 с.
29. Скворцов А.К. Гербарий. Пособие по методике и технике / А.К. Скворцов. – М.: Наука, 1977. – 198 с.
30. Тахтаджян А.Л. Флористические области Земли / А.Л. Тахтаджян. – Л.: Наука, 1978. – 248 с.
31. Хэртль К. Альпийские горки в вашем саду / К. Хэртль. – М. : Внешсигма, 1997. – 96 с.
32. Черепанов С.К. Сосудистые растения СССР / С.К. Черепанов. – Л.: Наука, 1981. – 510 с.
33. Шулькина Т.В. Каменистые сады (ассортимент растений) / Т.В. Шулькина. – Л. : Наука, 1975. – 128 с.